

SAKMAI FOLYÓIRATOK, HÁLÓZATI HÍRADÓK

A MAGYAR KÖNYVSZEMLE elmúlt évi 3. számának tanulmányai között az „eredetnyomozók” játsszák a főszerepet: *Gerics József* például a Hartvik püspök által Kálmán király utasítására írt Szent István-életrajz mintáiról, ezeknek az uralkodói és a pápai jogokkal való összefüggéseiről értekezik, *Berlász Piroska* pedig az Országos Széchényi Könyvtár 1899-ben vásárolt szindarab-töredékének, Balassi Bálint *Credulus* és *Júliájának* eredetét vizsgálja: kimutatja, hogy a nyomtatvány nem Bártfán, hanem Debrecenben készült 1610 és 1620 között. *Csapodiné Gárdonyi Klára* az 1877-ben a török szultáni udvarból ajándékképpen Budapestre hozott és az Egyetemi Könyvtárban elhelyezett 35 kódexről bebizonyítja, hogy a korábban hitelesnek tekintett corvinákon kívül a küldemény többi darabja is budai eredetű, Mátyás gyűjteményéből származik, amely viszont feltehetően már az ő uralkodása előtt a királyi palotában levő könyveket (könyvtárat) is magába olvasztott. Vitéz Jánosnak több kódexben megtalálható kezevonása pedig nem arról árulkodik, hogy Mátyás elkoぼzta az érsek könyvtárát, hanem a bejegyzések csupán Vitéz Jánosról és szöveg-gondozói buzgalomáról tanúskodnak. A könyvtártörténeti adalékok közül az Esztergomi Főszékesegyházi Könyvtár 17. századi történetéről, valamint a Heves megyei munkásmozgalom sajtó- és könyvtártörténeti vonatkozásairól szóló írásokat emeljük ki. — Régi hagyománya a Könyvszemlének, hogy bizonyos témákról és bizonyos szerzők tollából idegen nyelvű cikkeket is közöl: e számban például *Barlay Ó. Szabolcs* angol nyelvű tanulmánya olvasható *Thomas Seget* közép-európai kapcsolatairól — köztük magyar kapcsolatairól is —, amelyeket a skót utazó 1597—1600-as emlékkönyvének (*Album amicorum*) olyan bejegyzései tükröznek, mint például Galileo Galileié vagy a késmárki Thököly Istváné.

A KÖNYVTÁRI FIGYELŐ 1981. évi utolsó, 6. számában *Walleshausen Gyula* *Fejlődnek is a könyvtárak — vagy csak növekednek?* című cikkében *Ranganathan* ötödik törvényére („A könyvtár növekvő szervezet”) hivatkozva arra hívja fel a figyelmet, hogy a könyvtárelméletnek is foglalkoznia kell a növekedés és a fejlődés egymáshoz való viszonyával, s a szerzett ismereteket tudatosan alkalmaznia kell a könyvtárpolitikának, amelynek gazdag eszköztárával, jogi, erkölcsi, anyagi eszközeivel serkentenie kell a

megvalósuláshoz szükséges innovációs tevékenységet. Mivel a haladás = növekedés + fejlesztés, Ranganathan hivatkozott törvényét a szerző így módosítja: „A könyvtár növekvő szervezet, ezért fejlesztéséről gondoskodnunk kell, hogy valóban haladjon.” — *Bereczky László*, az *Új Könyvek* című állománygyarapítási tanácsadó szerkesztője az 1964-ben indult folyóirat történetének és jelen helyzetének áttekintése után az összefoglaláson túlmutató új információkat is közöl. Ezek szerint az *Új Könyvek* szolgáltatási rendszere már az elmúlt évben kialakult, s az idén további fejlesztése várható: a frissen megjelent, illetve a közeljövőben megjelenő kiadványokról tájékoztató szabadlappos füzetek lehetőleg hetenkénti postázása; ezekhez negyedévenként szakcsoportos, valamint betűrendes mutató kiadása; a bibliográfiai leírásokat és a hozzájuk tartozó annotációkat tartalmazó éves kumuláció; az ötvenkénti megjelenő, a *Könyvtári kis tükör* c. sorozat kötetinek törzsanyagát bővítő kumuláció; az elavult könyvek kivonási jegyzéke — ugyancsak ötvenként; a megrendelésre javasolt külföldi és magyar folyóiratok ötvenkénti jegyzéke. — *Antal Lászlónak* a nem hivatásos könyvkiadásról szóló összefoglalása fontos művelődéspolitikai tanulságokat kínál, mivel például 1979-ben hazánkban a nem hivatásos kiadók jelentették meg az összes tudományos művek 69 százalékát (a példányszám szerinti 31,7 százalékát), az ismeretterjesztő munkák 42 százalékát (példányszám szerint 27,4 százalékát), valamint a szakkönyvek 72,4 százalékát (példányszám szerint 32,3 százalékát). A cikk utal a kulturális és a pénzügyminiszter, az Anyag- és Árhivatal elnöke és a Minisztertanács Tanácsai Hivatalának elnöke által a nem hivatásos kiadói tevékenységről kibocsátott 1237/1979. sz. (okt. 16.) együttes irányelvekre, amelyeket a könyvtáraknak sem árt ismerniük. — A Figyelő egyéb, változatos tartalmú cikkei, írásai közül nagy figyelmet érdemel még *Urban Lászlónak* az építészekhez intézett nyílt levele, amely szenvedélyes hangú kérdés—követelés a mozgássérültek érdekében (rám pákat, nagyobb mellékhelyiségeket a tolokocsikkal közlekedő könyvtári olvasóknak), továbbá *Kovács Zoltán*nak és két munkatársának közös cikke a Veszprémi Vegyipari Egyetem könyvtárában tíz éve bevezetett számítógépes kémiai szakirodalomfigyelő szolgáltatásról. Fontos kérdéssel foglalkozik *Tóth Jánosné*, a Veszprémi Megyei Könyvtár

munkatársa is, aki a helyi újság, a *Napló* 1945 és 1979 közötti évfolyamainak feltárása, mutatójának elkészítése (tárgyszavazása) során szerzett tapasztalatokat ismerteti.

A TUDOMÁNYOS ÉS MŰSZAKI TÁJÉKOZTATÁS decemberi (1981/12.) számában *Terebessy Ákos* bemutatja a számítógépes építésügyi szakirodalmi információs szolgáltatás megszervezését és működését. Mivel ugyanerről a témáról lapunk is tervez cikket, a TMT-ben megjelent írást itt nem ismertetjük. — A folyóirat több részben közölt cikkei közül az ötödik folytatással befejeződött *Schmél Ferenc*nének az iparvállalati tájékoztatási rendszer szervezésével foglalkozó sorozata: ennek szintéziseként most a VBKM Transzvíll Gyárában végzett helyzetelemzés és funkcionális-logikai analízis alapján kialakított differenciált vezetői tájékoztatási rendszer információs formáit ismerteti a szerző. A másik, az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ munkaerő-tartalékainak feltárásával foglalkozó sorozat második közleményében *Ungvári Gyula* az OMKDK-ban folyó munkáknak az ún. rutintevékenység fogalmába tartozó, normázható elemeivel, a normák és az érdekeltiség összefüggéseivel, a normázás személyi feltételeivel, továbbá a lehetséges következményekkel foglalkozik. Írása még mindig kissé a kiindulási „kályha” közelében, az elmélet védelmet nyújtó melegében marad, a kényesebb kérdéseket — úgy látszik — a következő folytatásra hagyja. — A folyóirat referátumai ezúttal is fontos és időszerű kérdésekkel foglalkoznak: egyik csoportjuk a mikrografiának, a mikroformáknak az információkeresésben játszott szerepét, a számítógépes és a mikrofilm-es információkereső rendszerek egymáshoz illesztésének kérdéseit tárgyalja; másik részük a számítógépes információkereső rendszerek felhasználóinak oktatásával ismerteti meg az érdeklődő olvasót. Van a TMT-nek egy rendkívül szellemes és hasznos kísérlete is: a folyóirat úgy ismertet egy könyvtárgépesítési prospektust, mintha az Országos Műszaki Könyvtár meg kívánná vásárolni a svéd cég rendszerét és berendezéseit. A vizsgálatot, „tesztelést” elvégző *Orosz Gábor* elemzése igen alapos, és maga az eljárás is mint módszer általános követésre érdemes!

Az OSZK HÍRADÓ, az Országos Széchényi Könyvtár folyóirata elmúlt évi utolsó (11—12.) számában sok fontos és érdekes információt közöl a nem hagyományos dokumentumokkal, elsősorban a

mikrodokumentumokkal kapcsolatos különféle területekről, illetve kérdésekről. Ezekkel a könyvtár vezetői tanácsa is foglalkozott november végén tartott ülésén, ahol a mikrodokumentumok gyűjtési, feldolgozási és forgalmazási rendszerének szabályozását és a hírlapok állományvédelmi mikrofilmmezésének időszerű tennivalóit tárgyalta meg. Egyebek között olyan határozatokat is hozott, hogy az OSZK forduljon a Művelődési Minisztériumhoz a mikrokiadványok, hangzó dokumentumok kötelezpéldány-szolgáltatásának mielőbbi jogi szabályozása végett. A nemzeti könyvtár mikrofilmmezési munkálatai során az 1982-es év fő feladata a magyar hírlapok állományvédelmi mikrofilmmezésének folytatása; másra, például a különgyűjteményi dokumentumok mikrofilmmezésére csak kis mértékben kerül sor. Az OSZK bizonyos kiadványainak mikroformátumú (mikrofilm-lap, mikrofiche) kiadásáról szóló cikkben *Németh Mária* az effajta kiadói tevékenység egész kérdéskörével foglalkozik: tárgyalja előnyeit, a költségtényezők kísérleti vizsgálatának eredményeit (a példányonkénti önköltségi ár A/4-es forma esetében a papírkiadás kétharmadát, B/5-ös alaknál pedig körülbelül felét teszi ki — ez az arány sokkal rosszabb a nyugati szaksajtóban ismertetett értékeknél), de számba veszi a hazai munkálatok nehézségeit is. A Kiadói Főigazgatóság ármegállapító gyakorlata szerint ugyanis a kiadvány ára a papír- és a mikroformátum esetében azonos; továbbá az országban található olvasókészülékek (kevesebb mint 600) területi megoszlása sem kedvező, ráadásul a nagyobb kicsinyítésű külföldi mikrofilm-lapok ol-

vasására alkalmatlan a hazai géppark. A cikk felveti a mikroformátumú repínt-kiadások, valamint a párhuzamos (papír-, mikrofilmlap-) kiadások kérdését is, és bejelenti, hogy az országban található külföldi folyóiratok retrospektív katalógusának 1982-ben megjelenő első kötetéből 1200 példányt papíron, 300-at pedig mikrofilmlapon adnak majd ki. — A híradó bemutatja a Magyar Nemzeti Bibliográfia új adatrögzítő berendezését, a Számítástechnikai Koordinációs Intézet (SZKI) által kifejlesztett TS 51 S intelligens terminált, amely meggyorsítja és megkönnyíti a számítógéppel készülő MNB előállításának munkálatait. Eddig ugyanis az OSZK-n és az SZKI-n kívül még három cég négy üzemegysége vett részt a munkában. — A legutolsó antikvár aukcióról minden évben beszámol a híradó; a mostani értékelést, *Wiz Györgyné* írását kötelező olvasmánnyá tennénk minden beszerzőkönyvtáros számára!

A CSONGRÁD MEGYEI KÖNYVTÁROS decemberi (1981/3—4.) számának jellegét elsősorban az olvasásvizsgálati beszámolók adják meg — ezeknek mód-szere is például szolgálhat, megérdemli az országos figyelmet: *Szentirmai László* a szegedi munkások olvasásra fordított idejét egy átlagos munkanapról és egy vasárnapról készített időmérleg tükrében úgy vizsgálja meg, mint a mindennapi élet tevékenységeinek egyik elfoglaltsági formáját. Néhány fontos megállapítás: A szegedi munkások szabadidő-tevékenységén belül az újság-, a folyóirat- és a könyvolvasás együttesen a munkanapokon a szabad idő 11, a vasárnapokon 6 százalékát teszi ki. Munkanapon a tévézés után másodikként következik, de vasárnap még a látogatóba járás, a vendéglátóhelyek felkeresése és a séta is megelőzi. Vasárnap növekszik ugyan az olvasásra fordított idő, a meg-növekedett szabad időhöz viszonyított aránya azonban kisebb, mint a munkanapokon. A könyvolvasásra fordított átlagidő vasárnap meghaladja a másfél órát, de csak néhány perccel több, mint a munkanapokon. A cikk arra is figyelmeztet, hogy a szegedi tapasztalatok alapján a *befogadéskutatással* foglalkozóknak tekintetbe kell venniük, milyen szellemi és fizikai állapotban, frissen vagy fáradtan találkozik-e a könyvvel az olvasó. *Sebesi Judit* egy, a Szentirmai-féle vizsgálódáshoz csatlakozó fel-mérés alapján ugyancsak elgondolkodtató tényeket ismertet a szegedi *könyvtár-látogató* munkások érdeklődéséről. (Az 1979-ben lebonyolított vizsgálat során egy hónapig figyelték 14 szegedi közmű-

velődési könyvtár — városi és üzemi — kétezer munkáslátogatójának olvasmányait.) A cikk a könyvtárakat négy csoportba osztva (üzemi könyvtárak, városi fiókkönyvtárak, Somogyi Könyvtár, szegedi külterületi fiókkönyvtárak) közli a szerzők kedveltségi listáit is, az első húsz legjobban olvasott író műveinek kölcsönzési adatait. A négy listában főként az üzemi és a külterületi könyvtárak adatai térnek el a nagyobb könyvtárak népszerűségi jegyzékeiben tükröződő sorrendektől. — A könyvtörténészek érdeklődését bizonyára felkelti majd *Téglásy Imre* írása, amely a Vatikáni Könyvtárban felfedezett, a híres Plantin által 1567-ben Antwerpenben nyomtatott hungarika-unikumról, a Zsámboky János (J. Sambucus) fordításában készült Demetrius Phalereus-kötetről szól. — A csongrádi híradó foglalkozik még a tudományos és szakkönyvtárüggyel is (ennek során bemutatja a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola egyik tanszéki könyvtárát és a hódmezővásárhelyi állategészségügyi főiskolai kar új könyvtárát), többi írása pedig egyebek között képzési, felnőtt- és gyermekkönyvtári módszertani, propaganda- és kapcsolatszervezési, olvasótábori kérdésekkel, illetve témákkal foglalkozik, és ismét rendkívül gazdag a krónikarovat, amelyben kitűnően tükröződik a megye könyvtárügyének színes élete.

A KOMÁROM MEGYEI KÖNYVTÁROS elmúlt évi utolsó (3.) számában szívesen olvastuk a tanácsi közművelődési hálózat ötéves tervét és abban olyan, a megye határain túlmutató jelentőségű javaslatokat is, hogy például az országosan szervezett könyv népszerűsítő ak-

ciók számát csökkenteni kell — a rendezvények számával együtt —, viszont magasabbra emelni a rendezvények színvonalát. Tetszett az is, hogy a tervezet külön kitér a megyei közgyűjtemények együttműködésére, s egyebek között javasolja a *Komáromi Gyűjtemény* című hasonmás kiadványsorozat megindítását a megye irodalma, története szempontjából fontos, publikálatlan dokumentumokról. Szomorúan olvastuk viszont azt, hogy a következő öt évben új létesítmény nem épül a megyében. A híradó egyik közleménye megemlíti, hogy az idén lesz harminc éve a megyei könyvtárak megszervezésének. Ez az alkalom *megyénként és országosan is lehetőséget kínál a számvetésre, a megtett út tanulságainak levonására és egy kicsit talán a közvélemény figyelmének a könyvtárak felé fordítására is. Elni kellene vele!* — A Komárom megyei Könyvtáros egyéb írásai az Esztergomi Városi Könyvtár zenei részlegének az ifjúság körében végzett tevékenységével, továbbá a megyei könyvtár hanglemmezklubjával, a szakszervezeti könyvtári kulturális napokkal, a X. Komárom megyei könyvtári hét és más rendezvénysorozatok programjaival foglalkoznak, a híradó hagyományosan tartalmaz, értékes *Örökségünk* című rovata pedig a múzeumi hónap két fontos előadásának szövegét, két megyei közgyűjtemény bemutatását tette közzé: az egyik a megyei munkásmozgalom és az ipartörténet forrásait őrző és feltáró, 1975-ben Tatabányán megnyitott Komárom megyei Munkásmozgalmi és Ipartörténeti Múzeumról, a másik a megyei könyvtár helyismereti-helytörténeti gyűjteményéről, annak tevékenységéről szól. Ebből, *Tapolcainé Sáray Szabó Éva* írásából azt is megtudjuk, hogy a megyei könyvtár helytörténeti műhelyének jóvoltából már nyomdába került az 1880-ban indult *Komáromi Lapok* c. hetilap első nyolc évének repertóriuma, az 1889—1895-ös évkör kézírata pedig elkészült. Ugyancsak kéziratban már rendelkezésre áll az 1824-es *Laura* és a szabadságharc idején megjelent komáromi hírlapok repertóriuma.

A SOMOGYI KÖNYVTÁRAK elmúlt évi 1—2., összevont száma új címlappal jelent meg, tartalmi változást azonban nem észleltünk benne, a híradó a már bevált, bejárt utakon halad. A megye tanácsai könyvtárhálózata évek hosszú sora óta országosan az első helyet foglalja el az olvasók arányszámát illetően, s a mostani híradószám azt sugallja, hogy Somogy e vezető pozíciót a jövőben is „megpályázza”. Az új ötéves terv ismertetése mindenestre reményt keltő: a

terv néhány nagyvonalú, a további fejlődés alapjául szolgáló elképzelést is megfogalmaz. Ilyen például az ellátó rendszerek kialakítása, az iskolai könyvtárak bekapcsolása ezekbe a rendszerekbe, a zselici falvak mozgókönyvtári, bibliobusz segítségével történő ellátása, több kettős funkciójú könyvtár létrehozása, jogi és közigazgatási szakkönyvtár létesítése a megyei tanácsház új épületében, somogyi helytörténeti könyvtár és kutatóhely létesítése a levéltár, a múzeum, a fiúgimnázium és a megyei könyvtár régi, védett anyagából (mindkét különleges gyűjtemény a megyei könyvtár szakrészlege lesz). A terv fontosnak tartja egy számítógépes adattároló és visszakereső rendszer kidolgozását is néhány szakterület és a helyismeret-helytörténet dokumentumainak feldolgozására-feltárására. Mivel ilyenl a megyei könyvtárügyben még nem igen találkoztunk, szívesen fogadnánk erről szóló bővebb tájékoztatásokat is a Somogyi Könyvtárak következő számaiban. — A híradóban közölt tervek megvalósíthatósága a jelen teljesítményeire épül, ezért fontos figyelemmel kísérni az évi eredményeket, amelyek a két legnagyobb hálózat beszámolóiban tükröződnek: a tanácsai hálózaté az elmúlt öt évről, a szakszervezeté az 1980. évről szól. A tanácsai könyvtárak eredményei közül azt emeljük ki, hogy a lakosság 23,6 százaléka beiratkozott olvasó, és az intézmények alapterülete 1976 és 1980 között 3509 négyzetméterrel növekedett. A szép számok mögé tekintve a legnagyobb gondot az óriási aránytalanságok okozzák: például akad olyan község (Simonfa), amelynek egy lakosra jutó könyvbeszerzési összege 1980-ban csak 30 fillér volt. Rinyaújnepen egy olvasóra csupán 3 kötet kölcsönzése jutott, a Barcsi Városi-Járásai Könyvtár 108 négyzetméteren tengődik, a Kaposvári Városi Könyvtár könyvbeszerzési kerete 1980-ban 21 ezer, a nagyatádi járás községei 97 ezer, a kaposvári pedig 61 ezer forinttal volt kevesebb, mint 1976-ban. A szakszervezeti könyvtárak évi számvetése a nagyobb, életképebb könyvtárak fejlesztésére figyelmeztet: az önálló könyvtárakban 1980-ban nőtt az olvasók száma, a letéti I. típusú könyvtárakban nem változott, a legkisebbekben (letéti II.) viszont több mint 400-zal csökkent. — A tartalmas számból érdemes kiemelni még két cikksoportot: az egyik a Könyvtárosegyesület kaposvári vándorgyűléséről szól — a házigazda szemszövegéből —, a másik a mozgássérültek könyvtári szolgálatával foglalkozik, két oldalról, az érintettek és a könyvtárosok nézőpontjából vizsgálva a kérdéseket.

KÖNYVTÁRI KIADVÁNYOK

KÖZELKÉPEK KÖZMŰVELŐDÉSI KÖNYVTÁRAINKRÓL címmel az Országos Széchényi Könyvtár, Könyvtártudományi és Módszertani Központ kiadta Heit Gábor és Lőrincz Judit munkáját: annak a megfigyeléssorozatnak az összegezését, amelyet a KMK A könyvtár és társadalmi környezete elnevezésű, több éves kutatási programjának keretében végeztetett 1980 folyamán. A 36 „A”-, „B”- és „C”-típusú tanácsi közművelődési könyvtárban kisebb részben könyvtárosok, nagyobb részben egyetemi hallgatók által lebonyolított felmérés olyan kérdésekre irányult, mint a könyvtárosokban és a társadalomban élő „könyvtárkép” megrajzolása, az olvasók és a könyvtárosok kapcsolata, a közművelődési könyvtárak egy átlagos napjának eseményei, a könyvtárak tájékoztató készsége és képessége, a könyvtárosok (259 könyvtáros) egy napjának időmérlege. A vizsgálódás összegezése lapunk 1981 júniusi számában megjelent ugyan, mégis érdemes tanulmányozni az 500 példányban, az Országos Széchényi Könyvtár házi sokszorosításában megjelent vizsgálati jelentést is, amely mélyebb bepillantást enged a részletekbe, és közli a felmérési apparátus, a kérdezési szempontok teljes anyagát, valamint a nélkülözhetetlen statisztikai táblázatokat is. (1981 [1982] 100 l. — 22 Ft)

A GYÁRTÁS- ÉS GYÁRTMÁNYFEJLESZTÉSről szól az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ *A tudomány és technika újdonságai magyar nyelven* című ajánló bibliográfiai sorozatának 107. száma. A füzet külön 53 tételes feje-

zetet szentelt a műszaki fejlesztés összetevőivel foglalkozó szakirodalomnak, majd a szorosabban vett tárgyával foglalkozó friss, általában négy-öt évesnél nem régebbi munkák közül ajánl több mint 60-at. A kiadványt Szabó Bendegúz gépészmérnök állította össze, és ő írta az előszót, továbbá a valamennyi munka tartalmának megismertetését szolgáló annotációkat is. (1981 [1982] 69 l.)

VIDEOKATALÓGUS AZ AZ OOK MÉDIATÁRÁBAN TALÁLHATÓ FELVÉTELEKRŐL a címe a veszprémi Országos Oktatástechnikai Központ által közreadott, a magyar és a külföldi videoanyagokat (-kazettákat, -szalagokat) külön-külön csoportosító, 106+28 tételes betűrendes jegyzéknek, amely 100 példányban látott napvilágot. (1981 [1982] 29 l.)

A KATASZTRÓFAMEDICINA RETROSPEKTIV BIBLIOGRÁFIÁJA 1962—1977 címmel a *Honvédervos 1931-es évfolyamának* kiegészítő füzeteként megjelent kiadvány, dr. Verseghi Mária és Kovács Csilla összeállítása a természeteti csapásokkal és katasztrófákkal, tömeges köz-

lekedési balesetekkel, járványokkal, a velük kapcsolatos egészségügyi és orvosi, gyógyszer- és élelmiszerellátási feladatokkal, továbbá hatósági tennivalókkal foglalkozó hazai, valamint a — sokkal nagyobb — külföldi szakirodalmat tárja fel évenkénti (fordított időrendi) csoportosításban, egy-egy éven belül pedig szerzői betűrendben. A bibliográfia jelentőségét növeli, hogy a legátfogóbb orvosi bibliográfia, az Index Medicus a katonaoorvosi folyóiratok jelentékeny hányadát nem dolgozza fel, ez az összeállítás viszont rajtuk kívül feltárja a határterületi folyóiratokat is. A 780 tételes bibliográfia anyagában való keresést a tételszámokra utaló tárgymutató és külön névmutató könnyíti meg. (1981. 95 l.)

A 10—14 ÉVES KORÚ GYERMEKEK OLVASÁS- ÉS KÖNYVKULTÚRAJA a címe és a tárgya annak a füzetnek, amelyet a szolnoki Versey Ferenc Megyei Könyvtár adott közre módszertani kiadványsorozatának gyermekkönyvtári alsorozatában, 4-es sorszámjelzéssel. A 150 példányban sokszorosított kiadvány arról a kérdőíves vizsgálatról szól, amelyet Józsay Zsoltné folytatott a megyei könyvtár gyermekkönyvtári olvasói körében, hogy megállapítsa a korosztály olvasmányszerkezetét, olvasási szokásait, valamint a könyvtárhasználó felsős tanulók könyvtári tájékozódási felkészültségét, a segédeszközök használatában való jártasságukat. Noha a „mintasokaság” (21 fiú — 21 lány) kicsinek tűnik, a válaszok tanulságokat, jó támpontokat adhatnak a gyermekkönyvtár munkájának továbbfejlesztéséhez. (1981. 35 l., 10 sztl. lev.)

JULOW VIKTORról szól a Debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem tanárainak munkássága című sorozat 11. füzeté, amely teljességre törekvően veszi számba a jeles irodalomtörténész 1939 és 1919 között megjelent önálló műveit, tanulmányait, közleményeit, ismertetéseit, kritikáit, műjordításait, valamint a szerkesztésében megjelent kiadványokat, továbbá a személyére és a munkásságára vonatkozó irodalmat is. A KLTÉ könyvtára által kiadott és 400 példányban sokszorosított, 146 tétel bibliográfiája Julow Viktor 60. születésnapjára készült, egy szomorú esemény következtében azonban életműlezárássá vált: az ugyanis, akinek munkásságát feltárja, nem sokkal a bibliográfia megjelenése után elhunyt. (1981. 20 l.)

könyvtára 1982-ben 670 külföldi folyóiratot járatott. A hálózat 1982-ben 1094 folyóiratot rendelt meg, majdnem 6 százalékkal kevesebb példányban, mint 1981-ben, szerencsére ez a csökkenés a folyóiratválasztékot alig szűkítette. Az elozetes egyeztetett példányszámcsökkentésre az 1983-as megrendelések alkalmával is szükség lesz, tekintettel arra, hogy a tőkés államokból származó folyóiratok átlagos előfizetési díja az ágazatban 2773 forint. (1982. 60 l. — soksz.)

KÜLFÖLDI FOLYÓIRATOK AZ ÉPÍTÉSÜGYI KÖNYVTÁRAKBAN 1982 címmel periodika-jegyzéket adott ki az építésügyi és városfejlesztési könyvtárhálózat központja, az Építésügyi Tájékoztatói Központ könyvtára. A könyvtárközi kölcsönzés elősegítése és a hálózati rendelések egyeztetése végett kibocsátott, 1214 címet regisztráló jegyzék összeállítója, Kruchina Ottó a kiadvány bevezetőjében áttekinti a hálózat helyzetét is a folyóiratbeszerzés szempontjából. Összefoglalójából kiderül, hogy a hálózati központ a 180 tagkönyvtár közül 128-tól kért adatokat, s 124-től kapott is. Közülük 7 könyvtár újabban már nem fizet elő külföldi periodikumra, a jegyzékbe tehát 117 intézmény bejelentései kerültek, továbbá az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ, valamint a Műegyetemi Könyvtár 120 építésügyi tárgyú szakfolyóiratának címléírásai. A hálózati központ

A SZOLNOKI SZIGLIGETI SZÍNHÁZ MUHELYE 1981—1982 elnevezésű sorozat 3. füzeté *Mati Unt* A halál árát a halottaktól kérdezd (Főpróba) című, a Tallinni Drámai Színház főrendezője, *Mikk Mikiver* által rendezett szindarab szöveggönyvének hasonmás-kiadása 150 példányos sokszorosításban; a 4. füzet pedig a Hamlet rendezőpéldányának 300 példányban sokszorosított mása. (A darab rendezője Paál István.) A színház és a Versegly Ferenc Megyei Könyvtár összefogásával megjelentetett szöveggönyvekhez a kiadók ezúttal nem csatoltak bibliográfiát, illetve darabértelmezéseket, kritikákat. (1981. 63 l. és 1981. 187 l.)

A DEBRECENI EGYETEMI BIBLIOGRÁFIA most kibocsátott 2. része a bölcsészettudományi kar oktatóinak és tudományos dolgozóinak 1956 és 1975

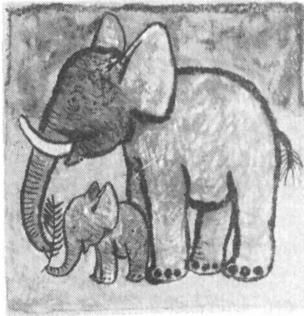
közötti munkásságát veszi számba. (Az egyetemi bibliográfia első része, a természettudományi kar 1914 és 1955 közötti anyagát tartalmazó összeállítás Módis László szerkesztésében 1956-ban jelent meg.) A Korompai Gáborné által szerkesztett 2. rész a kar szervezeti felállításának megfelelően tanszékcsoporthoz tartozó tanszékcsoporthoz tartozó legfontosabb adatokat, felsorolja a tanszékek önálló kiadványait, és tájékoztat a szerzők legjelentősebb életműveiről is. Az önálló műveken és a folyóiratközleményeken kívül regisztrálja a szerzők tevékenységüket is. A műfajok szerinti csoportosításon belül a címléírások időrendben követik egymást. A bibliográfia használatát névmutató könnyíti meg. (A Kossuth Lajos Tudományegyetem Könyvtárának bibliográfiai közleményei. 1981. 307 l. — soksz. A külső címlapon: *Bibliographia Universitatis Debrecenensis. Pars 2. Facultas Philosophiae* 1956—1975.)

A HATÁLYOS KÖNYVTÁRI JOGSZABÁLYOK ÉS SZABVÁNYOK jegyzékét adta közre az építésügyi és városfejlesztési könyvtárhálózat központja, az Építésügyi Központi Könyvtár *Módszertani körlevelek* c. sorozatának második darabjaként. *Jüttner Eszter* összeállítása a szorosan vett jogszabályokon kívül a könyvtárakat érintő irányelveket és állásfoglalásokat is számba veszi. (1981. 14 l. — soksz.)

FEBRUÁR 1-IG A SZERKESZTŐSÉGBE ÉRKEZETT PERIODIKUS KIADVÁNYOK: *Események-évfoldók* 1982. (Országos Széchényi Könyvtár, Könyvtártudományi és Módszertani Központ);

Eseménynaptár. **Módszer-tani útmutatás, ajánló bibliográfia és kiállítási segédanyag a negyedév fontosabb évfordulóihoz 1982/1. sz.** (Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár — OSZK KMK); **Gazdaságpolitikai Tájékoztató 1981/11. sz., november** (Balassi Bálint Megyei Könyvtár, Salgótarján); **Gyógyszerterápiás Dokumentációs Szemle 1981/2. sz., április—június** (Országos Orvostudományi Információs Intézet és Könyvtár); **Helyismereti művek. Hajdú-Bihar megye 1980.** (Hajdú-Bihar megyei Könyvtár, Debrecen); **Hungarika Irodalmi Szemle. Külföldön, idegen nyelven megjelent magyar vonatkozású könyvek és folyóiratcikkek válogatott bibliográfiája 1981/1. sz., január—március, 1981/2. sz., április—június, 1981/3. sz., július—szeptember, 1981/4. sz., október—december** (OSZK); **Információ a könyvtári és információs munka eszközeiről és berendezéseiről** (1981/13.) 2. **Audio-vizuális technika.** Tartalma: Grundig CF 5000 kazettás tape-deck, Grundig TS 925 orsós magnetofon, Grundig PS 4500 lemezjátszó, Grundig V 2000 erősítő, Grundig XM 1500 hangfal; (1981/14.) 5. **Szervezéstechnika.** Tartalma: Olvasóhely mozgássérültek számára, Speciális tárolóállványok mozgássérültek számára, Eligazító táblák vakok és csökkentlátók számára, Kurzweil Reading Machine Modell III. olvasókészülék vakok számára; (1981/16.) 3. **R.p. rográfia.** Tartalma: EP 12 RM2 síklemezes elektrostatikus másoló és nyomóformakészítő berendezés, TEKA—12 hómásoló készülék, RSZ—A 4—2 stenciles sokszorosító, ELI-KA—C stencillap-égető berendezés; (1981/17.) 4. **Mikrofilmtechnika.** Tartalma: KDD típusú diazofilmre másoló berendezés, CSKN—11—1 univerzális mikrofilm-olvasó, -nagyít-

tó készülék, ACSK—11 E „Mikrofilm-olvasó, -nagyító készülék, ACSM—2M mikrofilmolvasó-készülék (OSZK KMK); **Irodalomkutatások. Az általános és a szakkönyvtárakban elvégzett irodalomkutatások jegyzéke. 1982. január** (Bерzsenyi Dániel Megyei Könyvtár, Szombathely); **Könyvtári és Dokumentációs Szakirodalom. Referáló lap 1981/3. sz.** (OSZK KMK); **Könyvtári Kiadványok 1980.** (Összesített jegyzék) (Hajdú-Bihar megyei Könyvtár, Debrecen); **Könyvtári Kiadványok 1981. november** ([Hajdú-Bihar megyei Könyvtár, Debrecen]); **Könyvtári Tájékoztató 1982/1. sz., január** (Nagyközségi és Járási

Könyvtár, Edelény); **Külföldi Magyar Nyelvű Kiadványok. Külföldön magyar nyelven megjelent könyvek és folyóiratcikkek válogatott bibliográfiája 1981.** **Betűrendes mutató** (OSZK); **Külföldi Magyar Nyelvű Kiadványok... 1982/1. sz., január—március** (OSZK); **Külföldi Pedagógiai Információ 1981/2. sz.** (Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum); **Külföldön megjelent fontosabb jogtudományi művek jegyzéke 1981. második és harmadik negyedév** (Országgyűlési Könyvtár); **Nemzetközi Oktatásügy 23. Iskolarendszerű szakoktatás az európai szocialista országokban**

(OPKM); **Nógrádi Tükör. Bibliográfia és repertórium. 1981. jan. 1—jún. 30.** (Balassi Bálint Megyei Könyvtár, Salgótarján); **Oktatástechnológiai Információk. Ajánló irodalom. 81/1. sz.** (Országos Oktatástechnikai Központ, Veszprém); **Somogy a sajtó tükrében. A megyei könyvtár sajtófigyelője, 1981. negyedik negyedév** ([Palmiro Togliatti Megyei Könyvtár, Kaposvár]); **Spectrum Pharmaceuticum. Quarterly Bibliography of Pharmaceutical Literature, 1981/2. sz. április—június** (OIK); **Szabolcs-Szatmár megye irodalma. A megyei könyvtár helyismereti tájékoztatója 1981/8., 1981/9., 1981/10. sz.** (Móricz Zsigmond Megyei Könyvtár, Nyíregyháza); **Tájékoztató a külföldi közgazdasági irodalomról. „A”-sorozat. Referátumok 1981/12. sz., „B”-sorozat. Bibliográfia 1981/12. sz.** (Marx Károly Közgazda-ágtudományi Egyetem, Központi Könyvtár); **Tájékoztató a Vas megyéről szóló irodalomból 1981. december** (Bерzsenyi Dániel Megyei Könyvtár, Szombathely); **Tájékoztató jegyzék vezetők számára 1981/11. sz., november, 1981/12. sz., december** (Hajdú-Bihar megyei Könyvtár, Debrecen); **Tuberkulózis és Tüdőgyógyászat. Referáló szemle 1981/1—2. sz.** (OIK); **Új szakkönyvek az Országos Műszaki Könyvtárban 1981/6. sz.** Mellékletei: **Egy-temi és főiskolai jegyzetek 1981/6. sz., A Szovjet Kultúra és Tudomány Háza műszaki tudományos könyvtárának új könyvbeszerzései 1981/6. sz.** (Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ); **A Világirodalmi Híradó 15—18. (1979) számának mutatói, Világirodalmi Híradó 20—21. sz., 1981. április—szeptember** (Állami Gorkij Könyvtár); **Világszerte. Az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum információs szolgálata. 1982/1. sz.**